

مجمع درمانگاهی امام رضا (ع)

و شهید مطهری

پرتوگیری در سنین باروری

تهیه کننده: خانم مریم عبدالخانی کارشناس
مامایی

با نظارت: دکتر عاطفه هاشمی فوق تخصص
طب مادر و جنین

منبع: سایت سازمان انرژی اتمی ایران مرکز
نظام ایمنی هسته ای کشور امور حفاظت در
برابر اشعه

واحد آموزشی ضمن خدمت

پرتوهای یون ساز شکلی از انرژی می باشند که می توانند در مورد مختلف و از جمله بدن انسان ایجاد یون سازی نمایند کلیه موجودات ساکن بر روی کره زمین از بود خلقت به صورت طبیعی در معرض پرتوهای ، یون ساز کیهانی (ساطع شده از خورشید و دیگر سیارات) زمینی (مواد رادیو اکتیو موجود در پوسته زمین) میباشند. علاوه بر پرتوگیری از منابع طبیعی ، انسان ها ممکن است به صورت مصنوعی نیز در معرض پرتوهای یون ساز قرار گیرند که از جمله آن می توان به پرتوگیری های تشخیصی یا درمانی در مراکز رادیولوژی اشاره نمود.

در حال حاضر، انجام آزمون های تشخیصی و یا اقدامات درمانی با استفاده از پرتوهای یون ساز جز مهم اقدامات پزشکی برای تشخیص و درمان بیماری های گوناگون می باشد و بنا بر این آگاهی یافتن از میزان خطر این -پرتوها نیز از اهمیت خاصی برخوردار است. این بروشور با هدف آگاهی بخشی و کاهش احتمال پرتوگیری جنین در

خانم هایی که در سنین باروری و به مراکز رادیولوژی مراجعه می نمایند تهیه شده است. رادیولوژی تشخیصی ، با تاباندن اشعه ایکس به نقاط مختلف بدن از اعضای داخلی تصویر تهیه میشود. تابش اشعه ایکس به نواحی مختلف بدن بیمار در صورت بارداری، باعث پرتوگیری جنین وی خواهد شد. در مواردی به جز شکم و لگن جنین مستقیماً مورد تابش اشعه ایکس قرار نگیرد (به عنوان مثال عکس برداری از نواحی سرگردن ، دندان ، دست، پا و سینه ها) میزان دوز جنین بسیار کم و قابل اغماض خواهد بود. همچنین در اغلب موارد ، به دلیل عدم اطلاع فرد از بارداری خود، پرتوگیری در سه هفته اول پس از شروع حاملگی رخ می دهد و خوشبختانه میزان خطر پرتوگیری برای جنین در این مرحله بسیار ناچیز می باشد. با اینکه مطالعات متعدد بین المللی نشان داده اند که با انجام عکس برداری معمولی از نوار شکم کمر و لگن مادر میزان خطر تحمیل

شده به جنین قابل توجه نمی باشد اما انجام عکس برداری های اختصاصی مانند سی تی اسکن و یا فلوروسکوپی از ناحیه شکم ممکن است باعث رسیدن مقادیر قابل توجهی از اشعه به جنین شده و خطرات متعددی را متوجه جنین بنماید .

بنابر این :

❖ اگر احتمال بارداری می دهید، قبل از هر گونه تصویر برداری تکنسین را مطلع نمایید
❖ اگر احتمال بارداری می دهید، به عنوان همراه و یا کمک بیمار وارد اتاق رادیولوژی نشوید.
حساسیت جنین نسبت به پرتوهای یون ساز به

میزان زیادی به مقدار پرتوهای دریافتی و سن جنین بستگی دارد. هر چه میزان اشعه دریافتی جنین بیشتر باشد، صدمات وارده به آن شدید تر خواهد بود همچنین حساسیت جنین نسبت پرتوهای یون ساز در ماه دوم بارداری بیشتر از سایر مراحل بارداری می باشد.

یک نکته مهم :

آزمایش های تشخیصی رادیولوژی معمولی برای خانم های در سنین باروری در کل دوره ماهیانه قابل اجرا می باشد. مگر آن که یک دوره قاعدگی فرد به تاخیر افتاده باشد که در این صورت باید فرد را باردار تلقی نمود مگر آنکه عدم بارداری به اثبات برسد.

کلام آخر :

برای خانم هایی که در سنین با روری هستند انجام عکس برداری از نواحی نزدیک به جنین باید مد نظر قرار گیرد.

در صورت لزوم تخمین میزان پرتوگیری جنین توسط - متخصصین فیزیک پزشکی یا دوزیمتری پرتوها انجام شده و مشاوره های لازم به شما داده خواهد شد.

زمستان ۱۴۰۳